

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 192/21
Luksemburg, 27 października 2021 r.

Postanowienie wiceprezesa Trybunału w sprawie C-204/21 R
Komisja / Polska

Polska, z uwagi na to, że nie zawiesiła stosowania przepisów krajowych odnoszących się w szczególności do uprawnień Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, została zobowiązana do zapłaty na rzecz Komisji okresowej kary pieniężnej w wysokości 1 000 000 EUR dziennie

Poszanowanie środków tymczasowych zarządzonych w dniu 14 lipca 2021 r. jest konieczne, aby uniknąć poważnej i nieodwracalnej szkody dla porządku prawnego Unii oraz wartości, na których opiera się Unia, w szczególności wartości państwa prawnego

Wyrokiem z dnia 19 listopada 2019 r.¹, Trybunał, do którego zwrócił się Sąd Najwyższy – Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych stwierdził w szczególności, że prawo Unii stoi na przeszkodzie temu, aby spory dotyczące stosowania tego prawa mogły należeć do wyłącznej właściwości organu, który nie jest niezawisłym i bezstronnym sądem². Następnie Sąd Najwyższy – Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, orzekając w sprawach, w ramach których wystąpił z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, orzekł w wyroku z dnia 5 grudnia 2019 r. oraz w postanowieniach z dnia 15 stycznia 2020 r., że Izba Dyscyplinarna, z uwagi na okoliczności jej utworzenia, zakres uprawnień, skład oraz udział w jej powołaniu KRS w nowym składzie, nie może być uznana za sąd ani w rozumieniu prawa Unii, ani prawa polskiego.

W dniu 14 lutego 2020 r. weszła w życie ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw.

Uznawszy, że obowiązujące przepisy krajowe naruszają prawo Unii, Komisja wniosła do Trybunału, w dniu 1 kwietnia 2021 r., skargę o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego³.

¹ Wyrok Trybunału z dnia 19 listopada 2019 r., *A.K. i in. (niezależność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego)* (C-585/18, C-624/18 i C-625/18, zob. komunikat prasowy nr 145/19).

² W ocenie Trybunału jest tak wówczas, gdy obiektywne okoliczności, w jakich został utworzony dany organ, oraz jego cechy, a także sposób, w jaki zostali powołani jego członkowie, mogą wzbudzić w przekonaniu jednostek uzasadnione wątpliwości co do niezależności tego organu od czynników zewnętrznych, w szczególności od bezpośrednich lub pośrednich wpływów władzy ustawodawczej i wykonawczej, oraz jego neutralności względem ścierających się przed nim interesów, i prowadzić w ten sposób do braku widocznych oznak niezawisłości lub bezstronności tego organu, co mogłoby podważyć zaufanie, jakie sądownictwo powinno budzić w jednostkach w społeczeństwie demokratycznym.

³ Sprawa C-204/21. W szczególności według Komisji ustawą zmieniającą zakazano wszystkim sądom krajowym badania spełnienia wymogów Unii dotyczących niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy. Ponadto w ocenie Komisji sprzeczne z prawem Unii są zarówno przepisy ustanawiające wyłączną właściwość Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego (Polska) do rozpoznawania zarzutów i zagadnień prawnych dotyczących braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego, jak i te pozwalające na zakwalifikowanie badania poszanowania wymogów Unii dotyczących niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy jako przewinienia dyscyplinarnego. Wreszcie Polska naruszyła, zdaniem Komisji, prawo Unii, ponieważ powierzyła Izbie Dyscyplinarnej, której niezawisłość i bezstronność nie są zagwarantowane, właściwość do orzekania w sprawach dotyczących statusu sędziów i asesorów sądowych oraz pełnienia przez nich urzędu, takich jak z jednej strony sprawy o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub tymczasowe aresztowanie sędziów lub asesorów sądowych oraz z drugiej strony sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych dotyczące sędziów Sądu Najwyższego i sprawy z zakresu przeniesienia sędziego Sądu Najwyższego w stan spoczynku. Dodatkowo kwestionowane przepisy krajowe naruszają w ocenie Komisji prawo do poszanowania życia prywatnego i ochrony danych osobowych.

W oczekiwaniu na wyrok Trybunału kończący postępowanie w sprawie C-204/21 („ostatecznym wyrok”) Komisja wystąpiła do Trybunału, w ramach postępowania w przedmiocie środków tymczasowych, z wnioskiem o zarządzenie wobec Polski szeregu środków tymczasowych.

Postanowieniem z dnia 14 lipca 2021 r.⁴ wiceprezes Trybunału uwzględniła wszystkie wnioski Komisji do czasu wydania ostatecznego wyroku.

Ustaliwszy, że Polska nie zastosowała się do zobowiązań wynikających dla niej z tego postanowienia, w dniu 7 września 2021 r. Komisja wystąpiła z wnioskiem o nałożenie na Polskę dziennej okresowej kary pieniężnej w wysokości niezbędnej, aby skłonić to państwo członkowskie do jak najszybszego zapewnienia skuteczności środków tymczasowych zarządzonych w wyżej wskazanym postanowieniu.

Polska, uznawszy, że po wydaniu postanowienia z dnia 14 lipca 2021 r. nastąpiła zmiana okoliczności, złożyła wniosek o uchylenie tego postanowienia. Postanowieniem z dnia 6 października 2021 r.⁵ wiceprezes Trybunału oddaliła zgłoszony przez Polskę wniosek.

W wydanym dziś postanowieniu wiceprezes Trybunału zobowiązał Polskę do zapłaty na rzecz Komisji okresowej kary pieniężnej w wysokości 1 000 000 EUR dziennie, licząc od dnia doręczenia Polsce tego postanowienia do dnia, w którym to państwo członkowskie wypełni zobowiązania wynikające z postanowienia z dnia 14 lipca 2021 r., lub – w braku zastosowania się do tego postanowienia – do dnia wydania ostatecznego wyroku.

Po pierwsze, w odniesieniu do wniosku o przekazanie sprawy do rozpoznania przez Trybunał w składzie wielkiej izby, wiceprezes przypomniał, że zgodnie z właściwymi przepisami⁶ wiceprezes Trybunału orzeka samodzielnie w przedmiocie wniosków o zawieszenie wykonania aktu lub o zastosowanie innych środków tymczasowych albo natychmiast przekazuje wniosek Trybunałowi. Wynika z tego, że to wyłącznie do wiceprezesa Trybunału należy dokonanie w każdym konkretnym przypadku oceny, czy złożone do niego wnioski w przedmiocie środków tymczasowych wymagają przekazania ich Trybunałowi w celu przydzielenia ich składowi orzekającemu. W tym przypadku ocena przedstawionych przez Polskę argumentów nie prowadzi do przyjęcia, że wniosek Komisji o nałożenie okresowej kary pieniężnej wymaga rozpoznania przez skład orzekający, wobec czego nie ma potrzeby przekazywania tego wniosku Trybunałowi.

Po drugie⁷, w odniesieniu do wniosku Komisji o nałożenie okresowej kary pieniężnej wiceprezes Trybunału zauważył przede wszystkim, że z akt sprawy nie wynika, by środki przyjęte przez Polskę były wystarczające do zapewnienia wykonania tych środków tymczasowych. Podkreślił on w szczególności, że decyzja o dalszym rozpoznaniu spraw zawisłych przed Izbą Dyscyplinarną jest podejmowana, w zależności od przypadku, przez Prezesa kierującego pracą tej izby lub przez jej członków, przy czym zarządzenia wydane przez Pierwszą Prezes Sądu Najwyższego nie zobowiązują ich do wstrzymania się od rozpoznania tych spraw. Na podstawie informacji przedstawionych przez obie strony wiceprezes Trybunału stwierdził, że przepisy polskie określające właściwość Izby Dyscyplinarnej w sprawach, o których mowa w postanowieniu z dnia 14 lipca 2021 r., nadal mogą być stosowane w polskim porządku prawnym. Ponadto zauważył on, że Polska nie kwestionuje twierdzeń Komisji, zgodnie z którymi w odniesieniu do kilku środków zarządzonych postanowieniem z dnia 14 lipca 2021 r. nie podjęto żadnych działań krajowych w celu ich wykonania. Wiceprezes Trybunału przypomniał także, że państwo członkowskie nie

⁴ Sprawa [C-204/21 R](#) (zob. także komunikat prasowy nr [127/21](#)).

⁵ Sprawa [C-204/21 R-RAP Polska/Komisja](#) (zob. także komunikat prasowy nr [180/21](#)).

⁶ Artykuł 161 § 1 w związku z art. 1 decyzji Trybunału Sprawiedliwości 2012/671/UE z dnia 23 października 2012 r. w sprawie obowiązków wiceprezesa Trybunału w zakresie orzekania (Dz.U. 2012, L 300, s. 47).

⁷ Wiceprezes nie uwzględnił także argumentu Polski, zgodnie z którym wniosek o nałożenie okresowej kary pieniężnej jest niedopuszczalny, ponieważ nie zawiera wskazania wysokości kary pieniężnej, której nałożenia domaga się Komisja. W tym względzie wskazał on w szczególności, że ani postanowienia TFUE, ani przepisy regulaminu postępowania nie nakładają na Komisję obowiązku wskazania wysokości okresowej kary pieniężnej, której nałożenia domaga się ona w ramach środków tymczasowych, a ewentualne nałożenie takiej okresowej kary pieniężnej na podstawie wniosku, który nie precyzuje jej wysokości, nie narusza też prawa do obrony danego państwa członkowskiego, ponieważ państwo to zachowuje możliwość wskazania w swoich uwagach, w razie potrzeby pomocniczo, wysokości okresowej kary pieniężnej, którą uważa za odpowiednią w świetle okoliczności sprawy i swojej zdolności płatniczej.

może powoływać się na przepisy, praktyki lub sytuacje w jego wewnętrznym porządku prawnym dla uzasadnienia uchybienia zobowiązaniom wynikającym z prawa Unii oraz że zobowiązania te ciążyą na wszystkich organach tego państwa, w tym – w granicach ich uprawnień – na organach sądowych. W tych okolicznościach **wiceprezes Trybunału stwierdził, że konieczne wydaje się wzmocnienie skuteczności środków tymczasowych zarządzonych postanowieniem z dnia 14 lipca 2021 r. poprzez nałożenie na Polskę okresowej kary pieniężnej w celu odwiedzenia tego państwa członkowskiego od opóźniania dostosowania swojego zachowania do wspomnianego postanowienia.**

Odnośnie do wysokości okresowej kary pieniężnej, wiceprezes Trybunału podkreślił na wstępie, że postanowienie z dnia 14 lipca 2021 r. dotyczy środków tymczasowych, których przestrzeganie jest konieczne, aby uniknąć poważnej i nieodwracalnej szkody dla porządku prawnego Unii, a w rezultacie także dla praw, które jednostki wywodzą z prawa Unii, oraz wartości⁸, na których opiera się Unia, w szczególności wartości państwa prawnego. Następnie zauważył on, że okoliczność, iż prawo polskie stoi na przeszkodzie podjęciu dodatkowych działań w celu zastosowania się do postanowienia z dnia 14 lipca 2021 r., nie może być brana pod uwagę przy ocenie wysokości okresowej kary pieniężnej, jaka ma zostać nałożona. Wiceprezes Trybunału stwierdził również, że rząd polski nie przedstawił przed Trybunałem dowodów, które mogłyby wykazać, iż pomimo niewystarczającego charakteru środków przyjętych w następstwie wydania postanowienia z dnia 14 lipca 2021 r. polskie sądy owo postanowienie respektują. Wreszcie wyrażony zamiar przyjęcia w terminie jednego roku szeregu środków mających na celu zreformowanie polskiego systemu sądownictwa nie może zapobiec, w braku natychmiastowego działania ze strony Polski, powstaniu poważnej i nieodwracalnej szkody dla porządku prawnego Unii. Biorąc pod uwagę okoliczności niniejszej sprawy i zdolność płatniczą Polski, **wiceprezes Trybunału zobowiązał Polskę do zapłaty na rzecz Komisji okresowej kary pieniężnej w wysokości 1 000 000 EUR dziennie, licząc od dnia doręczenia temu państwu członkowskiemu dzisiejszego postanowienia do dnia, w którym wypełni ono zobowiązania wynikające z postanowienia z dnia 14 lipca 2021 r., lub – w braku zastosowania się do tego postanowienia – do dnia wydania ostatecznego wyroku.**

UWAGA: Trybunał wyda wyrok co do istoty sprawy w terminie późniejszym. Postanowienie w przedmiocie środków tymczasowych nie przesądza kwestii powództwa głównego.

UWAGA: Skarga o stwierdzenie uchybienia państwa członkowskiego jest kierowana przeciwko państwu członkowskiemu, które uchybiło zobowiązaniom wynikającym z prawa Unii, przez Komisję lub inne państwo członkowskie. Jeżeli Trybunał Sprawiedliwości stwierdzi uchybienie, państwo, którego to dotyczy, powinno jak najszybciej zastosować się do wyroku. Jeżeli Komisja uzna, że państwo członkowskie nie zastosowało się do wyroku, może wnieść nową skargę i domagać się sankcji finansowych. Jednak w sytuacji nieprzekazania Komisji krajowych środków transpozycji dyrektywy Trybunał Sprawiedliwości może, na jej wniosek, nakładać kary pieniężne już na etapie pierwszego wyroku

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) postanowienia jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

⁸Wyrażonych w art. 2 TUE.